

CELLDÖMÖLKI HIRLAP

-POLITIKAI-TARSA DALMI-ES-SZEPIRODALMI-HETILAP=-

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cellödömlök, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felolvas szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 10. 1/2 évre 5. 1/4 évre 2.50 pengő.
Megjelenik minden szombaton.

KI VOLT MÁTYÁS KIRÁLY? Századok beszélnek a legszociálisabb magyar uralkodóról

Nem volt magyar király, akinek sírját úgy benőtte volna száz és száz kevése történet folytatása, mint a bölcs, szellemes, nagyszívű magyar királyé, aki átvette ugyan a reneszánsz ragyogását, de nem engedte, hogy az ő szabad és erős jellemét elgyöngyítsék és megmérgezzék a reneszánszkor szönyci erkölcsi. Hallgassuk meg a századok biznyságtételét róla. Mit mondanak a kortársak? Mit mondana k azok, akik a nép száján továbbörök történeteket hallgattak meg és írtak fel róla?

Heltai Gáspár a szociális uralkodóról beszél

Heltai Gáspár, a kolozsvári reformátor, 1544-ben megírt Krónikájában a nép pártfogójáról tesz biznyságot.

Mátyás király Erdélyben bemen-
vén, Hunyadon elorokodék a
seregétől és Kolozsvárra bemen-
vén, mind alá-fel kerengtet a
városban. Azután a mézsárszékre
ment és ott ülve, logatta a láb-
bát. Egy bíró lakott ott ellenében
a mézsárszéknek, ki a jobbágyok-
kal nagy sok tűzevaló fát hozat-
tott volt és a kolozsvári szegény
néppei azt felvágta volt. Annak
utána a poroszólkal mind a fa
mellé kergette a szegény népeket
a piacról, hogy a fát behordanak
a bírónak az udvarába és asztal-
ba raknák. Ugy taláta egyik por-
roszó...Mátyás királyra is és
monda neki:

— Jere, te simaörv, horjót fát!
Mondja Mátyás király:
— Hány pénz adsz?
— És monda a poroszló:
— Ebet adok.

— És jót rándítva egyet a vállá
között a bottal és úgy hajtá őtet
a ház elébe a vágott fa mellé.
Hogy oda juttatja a király, tehát a
bíró fekszik a könyökén.

Mondá Mátyás király:
— Mit adsz, hogy besegítem
a fát vinnél?

Mondá a bíró:
— Co el, kutyafüli! Horjád,
mert ezennel úgy kékül meg a
hátd.

— És szegény Mátyásnak váltóg
kelle hordani. A behordásba pe-
dig három hasab fára megírta

veres krétával. Azonban elorok-
kodék onnét és Gyaluba ment
fel a sereg közibe. Harmadnapra
alá jó Kolozsvárra. Mikoron egy-
néhány nap mulatott volna, szem-
be hivata a kolozsvári bíró és a
tanácsot. Hogy szembé volnának,
megkérde a bíró, mint volna a
város? Épülne-e vagy nem?
Volna-e a szegénységnek valaki
nyomorítására, avagy nem?

Felele a bíró:
— Felséges urunk, a te felsé-
ged oltalma alatt jó békeségben
vagyunk: nincsen a szegénység-
nek semmi nyomorúsága.

Monda király szolgáinak:
— Menjenek el a darabontok
és hányják meg a bíró udvarában
az új asztag fát, a fa között ott
megtaláltak három hasab fát,
melyeken az én nevem vagyon
megírva veres krétával. hozzatok
ide azokat. És fogjátok meg a
bíró poroszlozt és hozzátok azo-
kat ide.

— És a darabontok mind oda fu-
tának és megkezdék hányni az
új asztag fát és nem sok idő
mulva kettőt megtaláltak a fák-
ban. És a király monda a bíró-
nak:

— Hol vetted ezt a fát? Mondó
meg.

— És a bíró megrémülve, dide-
rgve mondá:
— A jobbágyokkal hozattam.

Mondá a király:
— Kicsoda vágta fel?

Mikoron a bíró hallgatna, meg-
riasztá a király:
— Mondó meg.

— És monda a bíró:
— A városbéli szegény nép
vágta fel.

Monda a király:
— Kicsoda vitte be udvarodba?
— És fordulván az egyik porosz-
lón és monda neki:

— Lator! Nézzed meg az orrom-
mat, ha sima? Lator! Most is tü-
zel a hátam a te ütődés miatt!

— És monda az uraknak:
— Lásátok a nagy kegyet-
lenséget!

— És megbeszéllé nekik az egész
históriát.

Annakutána monda a bírónak:
— Te hamis bíró, agz ebnek
és kutyafülinek mondtál és meg-
akarád kétkelni a hátamat, hogy
fizetést kívánok a vala a fahordá-
sért. Ezeket a fákat a házam
kellott behordanom. Ihol kézem
írása, rajta vagyon, meg nem ta-
gadhatód. Mi nem jobbágyul ad-

tuk a szegény népet és a falukat
a városokhoz, vagy a bírák és a
tanácsok rabul bírják azokat, nem
ti jobbágyitok, hanem mindnyá-
jan én jobbágyim vagytok, mint
szinte amazok szegények. De
miért hogy ők együgyűek szegé-
nyek, az ő gondviseléseknek ter-
hét raktok-ti reátok és hogy a
városoknak építésére segítségül
legyenek. Még a nemeseknek is
nem adtuk a szegény népet job-
bágyul avagy rabul, hanem csak
a földet adtuk nekik az ő víz-
éseikért, hogy majorkodjanak
rajta és a szegénység is majorko-
djék rajta. És miérthogy a sze-
gények éllik az ő földeket, hogy
azért adót adjanak nekik a király
adója mellett és bizonyos napo-
kon is szolgáljanak nekik és
ezért viszontag tartoznak a ne-
mesek vele, hogy gondjokat vi-
seljék és megoltalmazzák őket.

Annakutána úgy fordítá Mátyás
király a beszédet a kolozsvári
bíróra és monda neki:

— Te hamis és kegyetlen bíró,
miérthogy ezt a kegyetlenséget
mivelteled és szememnek láttára
hamisan megbolbitattad, ezérr
akasztóla volna helyed, de hazá-
nyon nem—műveltem ezt a szem-
érmet, hanem harmadnapra a
fejedet ellüssék. Te pedig, lator
poroszló, törvénytelenségnek hő-
bera, miérthogy a szegénységet
egy kimsottad és énnekem meg-
ütötted minden ok nélkül a há-
tamat és ebbel kínálta engemet,
harmadnapra elvágják a te jobb-
kezedet, mellyel megütöttél en-
gemet és a szegényeket és an-
nakutána egy nagy hevedert
közötenek a nyakadra és azzal
egyemben az akasztófára fel-
akaszának.

— És a másik poroszlonk monda:
— Te, szegénykergető lator,
tégodét harmadnapra a perengé-
sél gyengék és három pálcával
jól megcsopellék a hádatad, an-
nakutána a városból kiverjenek
és országomból kimenj, mert ha
megtalalintol országomban, akasz-
tóla lézen helyed.

— És ezek mind így lőnek.

Dugonics a bölcs királyról beszél

*Dugonics András a 19. század
lelkes magyar trója emlékező
meg Mátyás király bölcsességé-
ről Dugonics halála után, 1820-
ban kiadott Példabeszédekben.
Mátyás királyhoz (szokás sze-*

rint) sok külfországi tanultak
iparkodának. Eljött a többi kö-
zött olyan is, ki országunkban az
ékesességet akarta tanítani. Hogy
ez magát a király elűt nevez-
tesse tegye, azt igézte, hogy ő
akármilyen csekély dolgrol is
hosszasan tudna szólni. Eltor-
dulván tőle Mátyás, azt mondotta
magyarul (amely nyelvet amaz
nem értett):

— Még a csizmadában se sze-
retem, ha kis lábra nagy csizmát
varr.

Ezzel kiadott a hosszasan szóló
tanítón.

Galeotto a gazdag Magyar- ország nag királyáról ír

*Galeotto olasz humanista 1478-
tól 1510-ig volt Magyarországon a
Mátyás királyról könyvet írt.
Értekezés az akkori Magyaror-
szágról, nagy királyról mit
mond egy olasz tudós.*

A magyarok négyezsgű aszta-
lónál szótkat enni (mi a régi
rómalakról maradt fön) és min-
den ételt lében találnak föl, a
lénemnek az étekek különfélésege
szerint változnak. Mert a ludat,
kacsát, kappant, facánt, foglyot
és seregélyt, továbbá a marha-
bányát, gödölve, házi- és vad-
szőznőst, a balakat a több etv-
léket mindig más és saját lév-
ekben főzik vagy párolják. Szokás-
ban van az is, hogy nem
mindent eszdezerint néznek — kiki
külön, hanem egy táliból vesznek
mindnyáján, sem villát nem hasz-
nál ott senki a hűséselet kivéte-
lére, ahogy az most a Pón túll
Olaszországban divatoz. Mert a
terített asztalnál ki-ki tetszés
szerint vesz a közbe táliból a da-
rabokra metelve, ujjaival rakja
szájába. A magyarok vendégsé-
gelben és dús asztalunknál igen
bajos megvárodnak, hogy a ke-
zet és a ruhát a lecspegező safrá-
nyon mártás el ne plazkolja. U-
gyanis safránnyal, olaszdióval,
fahéjjal, borsossal, gyömbérral s
más fűszerekkel igen bőven él-
nek. Mivel a magyarok izmosabb
és hevesebb természetűek az o-
laszokkal, úgy lésznek, nem ok
nélkül éneik fűszerekkel. Hogy
az ily fűszerekkel bővelkedő é-
tekek hevitőbbek, alúthatja ki-ki
s hogy a leves és safránylé fő-
leg a körmököt és ujjakat, me-
lyekkel a falatokat fogjuk, el-
sárgítja, kérdést nem szenved.
— Hanem Mátyás király, kézzel
fogva mindent, soha be nem
moskolja magát, amár figye-
lemmel követi a beszélteket,
mert asztalánál mindig vitatkozik
folyik, vagy komoly, vagy kelle-

Ebresztő.

HÁRMAS MÉRLEGEN

Lapunk egyik legutóbbi számban a magyar belső frontról szóló helyzetleírásban azt olvastuk: „...A lényeg nem az, hogy mi történik a világgal, hanem az, hogy mi történik a magyarsággal. Igen, számunkra ma valóban ez a legfontosabb: mi lesz velünk? Hármass mérlegre kerül magyarságunk, ha keressük a kérdésre az emberileg elfogadható, őszinte feleletet: 1. Mit tart magáról a magyarság? 2. Mit tart rólkunk a világ? 3. Mit tart rólkunk az Isten?

Mit tart magáról a magyarság? — Ősel áldozatával megérdemelten megszerzett és megtartott föld — a haza — az óvé. Ehhez „jussa” van. Az előzők érdemeinek állandó hangzatosával, de saját maga kevés áldozatvállalásával szeretne megélni — a mai magyarság egy része... Látszat magyarok ezek csupán. Őseiktől élénnek meg!!

A mai magyarság egy másik része kereszténységéből szeretne megélni. „Öskeresztény” származását hangsúlyozza ott, ahol nagyobb kenyérről, előbbrejutásról, mások helyett való „névelges” helyállításról, de nem munkáldozat vállalásról és Isten ügye mellett való evangéliumi keresztény bizonygatóitól van szó. Öskeresztények voltak mellett is „disz” magyarok ők csupán.

De „lent, lenf és közepén” egyaránt — és ez a világzáró —, mint mindig, ma is vannak olyanok, akik sem magyarságukkal, sem kereszténységükkel nem bívalkodnak, áldozatos, igaz magyar lelkek, akik hűséggel dolgoznak, lelkiismeretesen helyállnak, odaadással teljesítik kötelességüket. Ők a sokféle jelzélből is megelégedéssel állg illethetők *magyarok*, akikre egy évezreden át mindig számíthatott és építhetett a nemzet.

Az ifjúság nevelésével foglalkozó cserkészlet eszméi célja: emberibb embert és magyarabb magyart nevelni. Egyszóval minél tükéletesebbé léteünkre törekedni... A ma még különféle csoportokba tartozó magyarságunk arra kell törekednie, hogy erre a minél nagyobb *lökételedésre* jusson el. Ezt kell eléréndő céljának tartani a magyarságunk. Vajon megérti-e ezt a magyar?

2. Mit tart rólkunk a világ? Ellenségeink szerint: Ezer év

közelmében megtáradt nép vagyunk — tehát elismerik, hogy barcolunk. Gyengéik és értetlenek arra, hogy Nyugat és Kelet között továbbra is összekötő és ütköző-pont legyünk — de a mostani harcok között mégis ellenkezőjéről kell újra csak meggyőződnie. Nemzetiségekkel való keveredtségünk-miatt nem vagyunk már a régi bontogató magyarság — de melyik népnél nincs meg a keveredés — onnélfogva önálló állam alkotására illetve fenntartására alkalmatlanok vagyunk, így elérkezett az ideje annak, hogy őrtálló posztunkról leváltassunk — legalább is ezt szeretnék ők... *Barátaink* szerint — éppen azzal, hogy cugenértékű gyevvertársat vagyunk most az életre-halálra menő küzdelemben —, éppen ez ellenkezője áll mind annak, amit ellenségeink állítanak.

Az emberek — Napoleon szerint — olyanok, mint a számok, *értékük helyétől függ*, ahol állnak, amit elfoglalnak. Az emberek álló családi, társadalmi, nemzeti közösségekre is vonatkozik ez a megállapítás. Ezek szerint pedig *ellenségeink* bármit hirtelnek is rólkunk, nem retent meg bennünket, mert a *hely*, amit a baráti nemzetek *otlatán*, mint egyenlő feyyer- és bajlars betöltünk, mutatja meg magyarságunk igazi *értékét* és *jelentőségét*. S ez az, ami reménytel és bizalommal tölt el bennünket magyarságunk jövődjé felől...

3. Mit tart rólkunk az Isten? Egészben biztos a Biblia szavával élve: „Választott nemzetiség, megtartásra való nép vagyunk, hogy hirdessük annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el minket.” Ezt onnan tudjuk és állítjuk, hogy a pogány magyarságot is elhívta a sötétségből az ő csodálatos evangéliumi világosságára, hogy ezért most mi is hirdessük velünk tett csodálatos dolgait. Hirdeteli közöttünk ígéje világosságát, hogy egyre többet megnyerjen közülünk a Neki való engedelmességre. Ezt különösképpen azért cselekszi velünk, mert fölünk keletre és délre (oroszok, törökök stb) nincs kereszténység a mi feladatunk lenne hozzájuk vinni az Evangélium világosságát, melyben ne-

künk már részünk van. Természetesen nemcsak a kiküldött misszionáriusok után, hanem olyan evangéliumi keresztény életformával, ami magától beszél a amit mások megismerve „dicsőítenek a mennyel Atyát”. De erre az evangélium — azaz Krisztusi — életforma élése és gyakorlása nemcsak azok miatt lenne szükség, akik még nem ismerték meg az egy igaz Istent, hanem idebaza, a határokon belüli azok miatt is, akik már (ön)hittségük, elbizakodottságuk stb. miatt) nem ismerik vagy nem akarják ismerni az Istent. Ezt várja a magyarságtól az Isten, hogy így mindenki élő híre legyen: növekedne közöttünk az Isten országa...

... Így kerül a magyarság hármass mérlegre. Természetes és helyes, ha sajátmagunk létele *fontos* számunkra, hisz nem tagadhajuk meg vérszerintű származásunkat és álminkat. De ugyanakkor nem szabad felednünk, hogy mások bírálata is szükséges. sőt *hiányos*, hogy valóban tisztán lóssunk e elgoulatlanul teljesítsük küldetésünket. Végsősorban

azonban mégis csak az a lényeges, hogy az Isten mit mond felölünk üzenetében, a Bibliában.

Hogy a hármass mérleg hogyan játszik, mit mutat, a te hívő vagy hitetlen kereszténységeden, magyarság küldetésüdtől megtáradtán a mindennapi életleleledben mutatkozik meg.

— Mi lesz a magyarsággal —, ki tudja még? Egyet tudunk, vallásos, Istenben hívő nemzetet össze lehet rázni, meg lehet nyomorgatni, de nem lehet teljesen tönkre tenni. Miért? Mert a zárdóság jellemző szava a „jószág” volt, a görögöké a „világosság”, a hinduké az „odaszantálás”, a kereszténységé pedig az „élet”. Az evangélium életlen épült fel és életet ad, mert Jézus azt mondta: „én vagyok az élet!” Él-e a magyarságban Krisztus? Ha igen, akkor van bennünk élet. Ha pedig így élünk, mit se szabad félnünk, „mert ha Isten velünk ki lehet ellentünk.”?

Hármass mérlegen van magyarságunk... Vigyázzunk... Könyünknek egyetlen se talátsassunk... H. I.

Olajipari erőtakarmányjárándóságok kiszolgáltatása szerződéses olajmagtermelőik részére

Illetékes helyről több ízben szóltatták fel a szerződéses olajtermelő gazdákat, hogy az 1942. évben szerződéses alapon megtermelt és beszozáltatott olajmagtermésük utáni olajipari erőtakarmányjárándóságok átvételével ne késlekedjenek.

A Futura ismételtlen nyomtatott csomó felszólítja azokat az olajmagtermelő gazdákat, akik az 1942. évben szerződéses alapon megtermelt és beszozáltatott magtermésük utáni erőtakarmányjárándóságukat ezideig valamilyen oknál fogva nem vitték át, hogy járándóságukra vonatkozó igényüket a legfrüherbőbb időben beülj érvényesítsék, nehogy az az új idény megkezdésével érvényét veszítse.

Ezenkívül illetékes helyről felhívják a gazdák figyelmét arra, hogy a szerződéses alapon termelt és beszozáltatott 1943. évi olajmagtermés után kiutalható erőtakarmányjárándóságok átvételének legalkalmasabb időpontja a termés leszállításakor van,

amikor is az üzemekhez terheléssel beérkezett vagonok kiürítése után azokban az erőtakarmány szállítások legalkalmasabban eszkezőzölhetők. Az 5.410/1942. M.E. számú rendelet szerint a szerződéses olajmagtermelő erőtakarmány iránti igényüket legkésőbb 30 napon belül tartoznak érvényesíteni. A Futura ennek megfelelően kiküldi az erőtakarmányra vonatkozó köteleveleket a jogosult termelőknél, akik sürgetően gondoskodjanak az ellenérték — esetleg *szárazállami* rendelkezések bekidéléséről, hogy a szállítási akadálytalannal lebonyolítható legyen. Azoknak a gazdáknak, akik most az őz folyamán nem igyekeznek átvenni a szerződéses járándóságukat, számolotok kell azzal, hogy majd csak lényeges késéssel a késő tavaszi hónapokban fognak erőtakarmányjárándóságukhoz jutni, amikor az általános magyarság átélése szempontjából már lényegesen kevesebb értékcs.

Figyeld őt.

